

Sarmısağın Kokusu

Sarmısak uzun süredir doğal bir ilaç olarak nitelendiriliyor ve kandaki kolesterol seviyesinin düşmesine yardım ettiği biliniyor. Avusturya Innsbruck Üniversitesi'nden bir grup araştırmacı, sarmısak yiyenlerden gelen ağır kokunun bitkinin kendisinden değil, vücut metabolizmasındaki bir değişimle kanda oluşan maddelerden geldiğini buldular. Araştırmacılar bunun sarmısağın faydalarının sırrı olabileceğini söylüyorlar.

Werner Lindinger ve arkadaşları sarmısak yedikten sonraki 30 saate kadar insanların nefeslerindeki uçucu organik bileşikler analiz etmişler. Taze ezilmiş sarmısakla ortaya çıkan ve çoğu ağır kokulu olan sülfid ve disülfid seviyelerinin sarmısağı yedikten birkaç saat sonra düştüğünü bulmuşlar. Ancak, üç bileşiğin (metil sülfid, dimetil sülfid ve aseton) en yüksek seviyeye ulaşmaları daha uzun zaman almış ve 30 saatten sonra bile kaybolmamışlar.

Lindinger, bu bileşiklerin yüksek seviyelerinin sarmısakla meydana ge-

len metabolik değişmeden kaynaklandığına inanıyor. Asetonun kolesterol dahil kandaki birçok yağlı bileşiğin miktarını azalttığı biliniyor. Ezilmiş sarmısak yedikten sonra açığa çıkan aseton miktarı, yedikten bir gün sonra nefeste bulunandan daha az.

Selda Art

New Scientist 25 Ocak 1997

Ozon Tabakasında Gün Işığı

Her sabah güneş doğarken, ozon tabakasında geçici bir delik açılır. Bu iddia, 10 yıl önce bir Fransız balonu tarafından toplanan veriler üzerinde yapılan yeni bir araştırma sonunda ortaya atıldı. Henüz başlangıç aşamasındaki bulgular atmosfer bilimcilerin mevsimlik ozon döngüsü modellerine ihtiyaçları olduğunu gösteriyor.

Ozon tabakasına gün ışığı hücumunu ortaya çıkaran veriler, 1987 yılında bir Eylül sabahı Fransız Ulusal Uzay Araştırmaları Merkezi'nden Patrick Airmedieu ve Huston Üniversitesi'nden Bob Sheldon'un, nitrojen oksit yoğunluğunu ölçmek üzere Güney Fransa'dan 40 km yükseğe gönderdikleri bir balon tarafından toplanmış. Balon, ozon üzerinden hâlâ bilgi topluyor olmasına rağmen, araştırmacılar bu verileri incelemek için hiç acele etmemişler. Sheldon "Önemli olabileceklerini hiç düşünmemiştik." diyor. Ama, Sheldon stratosferik ozon hakkında bugün bile çok az bilgi olduğunu gördüğünde, verilere daha başka bir açıdan bakmaya karar vermiş. Atmosferin yukarılarında olan fotokimyasal tepkimeler, ozonu bir taraftan yok ederken, bir taraftan da eşit miktarda ozon meydana getirerek, az çok sabit kalmasını sağlar. Balon, bunun gün ışığının var olduğu saatler içinde gerçekleştiğini doğruladı. Günün ilk ışığı, atmosferin yukarılarına vurduğu anda ozon seviyesi düşmeye başlar ve

bu düşüş 20 dakika boyunca toplam miktarın yarısı yok oluncaya kadar sürer. Bu noktada, ozon seviyesi tırmanmaya başlar ve 10 dakika içinde tekrar eski halini alır.

Sheldon'un tahminine göre, bu garip döngü, gün ışığının atmosferde kırılmasıyla başlıyor ve bu yüzden sadece düşük enerjili dalga boyları stratosfere ulaşabiliyor. Bu ışınım, ozonu yok eden tepkimeleri artırıyor. Sonra, güneş ışığı, atmosferde daha doğrudan bir yol izliyor, yüksek enerjili dalga boyları artıyor ve ozon yapımı başlıyor. Eğer bu ozon etkisi atmosferin yukarılarında çok yaygınsa, Sheldon'un inancı, yok edici dalganın gün ışığına eşlik ederek yer kürenin batısına doğru yol aldığı yönünde.

Gün ışığı deliği, ozon tabakasının yoğun olduğu atmosferin aşağı bölgelerine ulaşabiliyormuş gibi görünmüyor. Bu yüzden de günün erken saatlerinde yapılan güneş banyosu önemli ölçüde sağlıklı kurallarına aykırı sayılmıyor. Sheldon "Güneşin doğmasının uzun zaman aldığı kış mevsiminde, ozonun tahrip olduğu süre de gün doğarken ve batarken uzayacaktır" diyor. Bu durum, belki de kışın yaz aylarına göre daha fazla incelenen ozon tabakasının mevsimsel döngüsünde önemli bir rol oynuyor olabilir.

Cambridge'deki Avrupa Ozon Araştırmaları Koordinasyon Birimi'nden Neil Harris "Bu bulgu çok dikkatlice incelenmelidir; çünkü, veriler sadece bir balon tarafından ve sadece bir günde elde edilmiştir". diyor. Ama, o da bu çalışmanın stratosferin görüntüsünü değiştirebileceğini düşünüyor. Harris sözlerine şunları da ekliyor "Günlük ozon döngüsü olduğunu zaten biliyorduk, ama bu kadar yoğun ve bu kadar çabuk olduğunu değil".

Elif Yılmaz

New Scientist, 1 Şubat 1997

Türkiye Go Şampiyonası

1995 yılında bir trafik kazasında yaşamını kaybeden Alpar Kılıç tarafından kurulan Go Oyuncuları Derneği, 15-16 Mart 1997 tarihlerinde Türkiye Go Şampiyonası düzenledi. Turnuvada yaptığı beş maçı da kazanarak birinci olan Ertuğ Akkol, 1997 yılının Haziran ayında Japonya'da yapılacak olan Dünya Amatör Go Şampiyonası'nda Türkiye'yi temsil edecek.

Patoloji Konulu Kongre ve Sempozyumlar

Tıpta Görüntü Analizi I. Ulusal Sempozyumu, 10-11 Nisan 1997'de, GATA Patoloji Anabilim Dalı tarafından, Ankara'da düzenlenecektir. İlgilenenler, Prof.Dr. Ömer Günhan veya Doç.Dr. Bülent Celasun, GATA Patoloji ABD, Etlik, 06018 Ankara adresinden veya 0 (312) 325 12 11/1442, 1444-1445 numaralı telefonlardan bilgi edinebilir.

12. Ulusal Kanser Kongresi ise, 23-26 Nisan 1997'de, Antalya'da yapılacak. Bilgi için 0 (312) 467 71 31 numaralı telefondan Kongre Sekreteryası ile bağlantı kurulabilir.

13. Ulusal Patoloji Sempozyumu, 24-27 Nisan 1997'de Çukurova Patoloji Derneği tarafından Adana'da yapılacaktır. Baş-Beyin Tümörlerinin tartışılacağı sempozyum için bilgi Prof.Dr. Suzan Zorludemirden, 0 (322) 338 64 04/3179 numaralı telefondan edinilebilir.

13. Ulusal Patoloji Kongresi, 4-8 Eylül 1997'de İstanbul'da yapılacaktır. İlgilenenler Doç.Dr. Suha Gökse'nden 0 (212) 586 15 51 numaralı telefondan bilgi alabilirler.

Dermatopatoloji Kollokyumu ise, 19-21 Eylül 1997 tarihleri arasında Antalya'da yapılacaktır. Bilgi için, Dr. Celalettin R. Çelebi, Mithatpaşa Cad. 16/11 06420 Yenışehir, Ankara.